

PROLOG

31 maj 1969

Det var en känsla jag fick innan jag skulle tala för publik och ibland även inför en händelse som var mindre offentlig men ändå viktig, en händelse som skulle kunna få konsekvenser för mitt liv – inträdesprovet till juristutbildningen, till exempel, som jag hade skrivit i ett klassrum på Harvards campus. Känslan var en sorts fokuserad förväntan, den låg som en tyngd i bröstet, men den berodde egentligen aldrig på nervositet. Jag var alltid förberedd och jag visste alltid att jag skulle ro det iland. Alltså var känslan en insikt om min egen kompetens blandad med vetskapen om att jag snart skulle lyckas med en bedrift som de flesta människor, med eller utan fog, inte trodde sig klara av. Och vetskapen bidrog till den sista aspekten av känslan, som var ensamhet – ensamheten i att vara bra på något.

Examensceremonin på Wellesley ägde rum på gräsmattan nära biblioteket och jag skulle tala efter senator Edward Brooke, som kom från Massachusetts. Jag lyssnade på honom från min plats på den tillfälligt uppförda scenen, i min svarta kåpa och oxfordmössa. Min pappa hade åkt från Park Ridge i Illinois, utan mamma och mina bröder, och satt flera rader längre bak. Jag skulle bli den första studenttalaren någonsin under en examen på Wellesley.

Jag hade inte sovit mycket natten innan, eftersom jag behövde skriva klart talet och dessutom greps av nostalgi. Wellesley

hade under de senaste fyra årens omvälvningar kommit att framstå som en nästan pinsamt världsfrånvärd plats, men jag hade stortrivts där, jag hade älskat de gröna gräsmattorna och sjön, älskat klassrummen med träpanel där jag suttit och lyssnat under lektioner om Spinoza och kvantmekanik och diskuterat innebörden av att leva i ett rättvist samhälle, och jag hade naturligtvis älskat mina vänner, som nu skulle spridas åt många olika håll.

Senator Brooke hade börjat runda av sitt tal, men han hade fortfarande inte sagt något i klara ordalag om den senaste tidens protester och lönnmord, om medborgerliga rättigheter och om Vietnam. Jag förstod då att det föll på mig att ta upp det. På sätt och vis hade jag förstått det redan innan ceremonin inleddes, och det var skälet till att mina klasskamrater och jag hade kämpat för att få en studenttalare. Men talet jag skrivit framstod plötsligt som otillräckligt, och jag visste att jag måste börja med ett genmäle, vår generations genmäle på senatorns undanlidande tal. Eftersom det var jag som skulle stå i talarstolen var det min plikt.

Wellesleys rektor, Ruth Adams, presenterade mig som en student med statsvetenskap som huvudämne, ordförande i studentrådet och – kanske var det en varning eller en form av önsketänkande från hennes sida – ”gladlynt, sällskaplig och god vän med oss alla”.

Vägen fram till podiet kändes oändlig och var sedan plötsligt avverkad, för alltid avverkad. Så många människor satt framför mig, de flesta av dem främlingar och några mina förtrogna. Jag inledde med att säga: ”Jag är mycket glad att miss Adams klagjorde att jag talar för oss alla i dag, alla oss fyrahundra. Och jag befinner mig i en situation som känns igen, jag reagerar, något som vår generation har gjort ganska länge nu. Vi sitter ännu inte på några ledarskaps- eller maktposter, men däremot har vi den absolut nödvändiga dragningen till kritik och till konstruktiva protester, och jag känner att jag helt kort

vill kommentera ett par saker som senator Brooke sa. Det här får gå snabbt, för jag har ett litet tal också som jag ska hålla.

En del av problemet med att enbart sympatisera med uttalande mål är att det inte leder någonvart att sympatisera. Vi har sympatiserat med så mycket, vi har ömmat för så mycket, men vi upplever att våra ledare alldeles för länge har betraktat politiken som det möjligas konst. Och utmaningen nu ligger i att utöva politik som konsten att göra det till synes omöjliga möjligt.”

Jag kunde känna ett skifte bland åhörarna, ett val av sida: de som ansåg att det var respektlöst av en collegestudent att läxa upp en senator och de som, med tanke på vad som stod på spel, ansåg att det var beundransvärt. Sedan fanns det de som egentligen inte lyssnade, det kan ha varit merparten; sådana finns det alltid. Men den splittring jag skapat – jag skulle ljuga om jag sa att jag inte fann den uppfriskande.

Jag visste att jag skulle göra bra ifrån mig när jag höll resten av talet, kanske till och med jättebra; bra kunde jag kontrollera medan jättebra var något suddigare och mer chansartat som uppstod i flödet av energi mellan mig och åhörarna. Men jag visste ännu inte att mitt tal, förmodligen på grund av den improviserade delen, skulle föranleda mina klasskamrater att ge mig stående ovationer. Jag visste inte att de stående ovationerna skulle väcka anstöt eller ilska hos många av mina klasskamraters föräldrar, och i vissa fall fortsätta att vara ett tvisteämne inom familjer i årtionden (min pappa sa föraktfullt efteråt: ”Du lät som en hippie där uppe”), och jag visste inte att mitt tal skulle väcka uppmärksamhet i nationella media, bland annat i tidskriften *Life*. Ändå minns jag tydligt att jag kände känslan: den fokuserade förväntan, min kompetens, min ensamhet. Jag förstod hur jag uppfattades av andra avgångselever och deras familjer, en självsäker och idealistisk ung kvinna som stod i en talarstol, samtidigt som jag bebodde min egen kropp, och jag *var* jag och kunde höra min röst

förstärkas över gräsmattan. Känslan låg i sammanfallandet, samtidigheten, i hur andra uppfattade mig och vem jag i själva verket var. Så här i efterhand tror jag att det jag kände i den stunden – jag hade känt det förut, men aldrig fullt så tydligt – var min egen unika framtid.

DEL I

Haken

KAPITEL 1

1970

Första gången jag såg honom tyckte jag att han liknade ett lejon. Han var en och åttioåttå, fast då visste jag bara att han var lång. Och faktum är att hans längd föreföll ännu mer imponerande eftersom han var lång och stor, inte lång och smal. Han hade breda axlar och ett stort huvud, och håret var flera centimeter längre än det skulle vara senare, något som drog uppmärksamheten till den kopparröda färgen, samma nyans som på skägget. Jag tyckte antagligen att han såg ut som ett snyggt lejon, men redan på avstånd verkade han självupptagen på ett sätt som förtog snyggheten. Han framstod som en person som tog allt syre i luften.

Iakttagelsen gjordes i juridikstudenternas uppehållsrum på Yale, hösten 1970 – mitt andra år, och hans första, på juristlinjen. Jag var där med min kompis Nick, och Bill stod med en grupp på fem sex andra studenter och talade med sin bullriga och sträva sydstatsdialekt. Mycket entusiastiskt förkunnade han: ”Och inte nog med det, vi odlar världens största vattenmeloner också!”

Nick och jag såg på varandra och började skratta. ”Vem är det där?” viskade jag.

”Bill Clinton”, viskade Nick tillbaka. ”Han är från Arkansas och det är allt han pratar om.” På Yale var det som Nick sedan sa faktiskt mindre ögonbrynshöjande än en härkomst från Arkansas. ”Han var Rhodesstipendiat.”

Efter att ha blivit antagen vid både Harvard och Yale hade jag bestämt var jag skulle börja genom att använda mig av en regel som jag hade upprättat för mig själv vid så unga år – förmodligen i tredje eller fjärde klass – att jag hade svårt att minnas en tid när jag inte hade följt den. Även om jag aldrig hade tagit upp den med någon tänkte jag på den som Tvåalternativsregeln: Om jag var osäker på ett agerande men kunde tänka mig två skäl som talade *för* det, valde jag det. Kunde jag tänka mig två skäl som talade *emot* det, valde jag det inte. Situationer uppstod förstås där det fanns två eller fler skäl både för och emot någonting, men de uppstod inte särskilt ofta.

Skulle jag, som förstaårselev på high school, läsa latin? Eftersom jag hade hört att läraren var enastående och det skulle vara ett plus på antagningsprovet till college – ja.

Skulle jag åka på kyrkans ungdomsutflykt till Gebhard Woods State Park om jag därmed missade min kompis Betyss sextonårsfest? Eftersom utflyktsdatum hade bestämts först och eftersom en kyrkoaktivitet till sin natur var mer moralisk än en fest – ja.

Skulle jag ha håret i en ”beehive”? (Ja.) Skulle jag läsa historia som huvudämne? (Nej.) Skulle jag läsa statsvetenskap som huvudämne? (Ja.) Skulle jag börja äta p-piller? (Ja.) Skulle jag efter mordet på Martin Luther King bära sorgband? (Ja.) Att mina ”skäl” ofta bara var formuleringar av mina egna preferenser gick mig ingalunda förbi. Men det var en sak mellan mig och mitt huvud, så vad spelade det för roll?

Skälen till att jag slutligen valde Yale var 1) dess engagemang för offentlig sektor och 2) att jag hade varit på en fest på Harvard efter att ha blivit antagen och en professor hade då förkunnat att Harvard inte behövde fler kvinnor. Precis som vid Yale låg andelen kvinnliga juridikstuderande vid Harvard den gången runt tio procent, och jag var nästan frestad att skriva in mig bara för att reta den där professorn. Men bara nästan.

En kväll i mars 1971, strax efter vårledigheten, satt jag och pluggade i juridiska biblioteket, som låg i en imponerande gotisk byggnad. Biblioteket upptog ett långsmalt rum fyllt med studiebås. Ovanför bokhyllorna fanns stora målade bågfenster och bronskronor hängde från trätaket.

Jag hade suttit i ett bås i nittio minuter, och varje gång jag tittade upp fick jag ögonkontakt med Bill Clinton – lejonet. Han befann sig drygt fem meter bort, satt uppflugen på ett bord och pratade med en man jag inte kände. Jag undrade om Bill blandade ihop mig med någon annan. Eftersom bara tjugosju studenter i min årskull var kvinnor borde det å andra sidan inte ha varit så svårt att hålla isär oss.

Jag reste mig, gick fram till honom och sa: ”Jag såg att du tittade på mig. Är det något du behöver hjälp med?” Jag sträckte fram handen. ”Jag heter Hillary Rodham.”

Han log sakta och brett, och med sin varma, sträva sydstatsröst sa han: ”Jag vet vem du är.” (Å, Bill Clintons leende! Det har gått mer än fyrtiofem år sedan den kvällen på biblioteket och ibland har jag slagits av tanken att hans leende kan ha förstört mitt liv.) Han tillade: ”Det var du som läste lusen av professor Geaney på Damernas dag.”

Damernas dag, det var en sedvänja som iakttogs av vissa lärare som uppmanade kvinnliga studenter att bara yttra sig en gång per termin, på en specifik dag. Men professor Geaney, som undervisade i företagsbeskattning, en avancerad kurs som Bill inte läste, tog traditionen ett steg längre än de flesta: Varje alla hjärtans dag inledde han föreläsningen med att utlysa Damernas dag och bad alla oskulder samlas längst fram i salen. När han gjort det några veckor tidigare hade jag och de två andra kvinnorna i gruppen rest oss men stått kvar vid våra platser, så som vi hade bestämt på förhand, och jag talade för oss alla. Jag sa: ”Det här är en anstötlig vana som inte har någon plats i en akademisk miljö. Närvarande kvinnliga studenter bör behandlas som fullvärdiga medlemmar av den

juridiska gemenskapen, med samma rätt att delta i kursen som manliga studenter.”

När jag var klar hade jag känt något av samma trotsiga tillfredsställelse som på min examensdag på Wellesley, och känslan hade inte avtagit när professor Geaney sa: ”Låt gå, miss Rodham. Damerna kan stanna där ni är, men eftersom du verkar särskilt angelägen om att dela med dig av dina åsikter i dag låter jag dig inleda vår diskussion genom att sammanfatta domen Gregory mot Helvering.”

”Med nöje”, sa jag.

I juridiska biblioteket sa jag till Bill Clinton: ”Ja, det var jag.”

Bill reste sig från skrivbordet, i alla sina hundraåttioåtta centimeter, med sitt kopparröda hår och skägg, och tog min fortfarande utsträckta hand (jag var en och sextiofem). Han sa: ”Trevligt att äntligen träffas. Bill heter jag.”

”Är du intresserad av att jobba på rättshjälpen?” frågade jag. De senaste arton månaderna hade jag arbetat som volontär på New Havens rättshjälpsbyrå.

Han verkade road, även om jag inte förstod varför. Vi hade hälsat klart men höll kvar handslaget – hans hand var enorm – när han sa: ”Det är jag kanske. Skulle du vilja ta en kopp kaffe någon dag så kan vi diskutera saken?”

När jag drog till mig handen sa jag: ”Om du funderar på rättshjälpen i sommar ska du nog anmäla dig så fort som möjligt. Platserna kommer definitivt att fyllas.”

”Nej, jag ska valarbete för McGovern nere i Florida. Men vad säger du om kaffe?”

Bjöd han ut mig? Under några sekunder hade jag övervägt men avfärdat möjligheten. Det fanns två skäl till det. Det första var att Bill Clinton hade en påtagligt rastlös och hungrig energi, och även om den typen av energi inte var unik vid Yales juridiska fakultet, var hans mer extrem än de flestas. Han ville uppenbarligen ha något av mig, men det

verkade obegripligt att detta något skulle vara romantiskt. Och skälet till att det framstod som obegripligt var inte att män inte skulle vara intresserade av mig, det var de ibland, men de män som var intresserade av mig var aldrig vansinnigt karismatiska och snygga.

Därför spelade jag inte svärfångad och låtsades inte blyg när jag sa: ”Fram till helgen är jag upptagen, men jag hinner ses på lördag eftermiddag.”

Rummet på rättshjälpen där vi tog emot samtal var inrett med fyra skrivbord och ett bastant arkivskåp, och när jag kom dit fredag förmiddag var Fred, en annan juridikstuderande, redan på plats. Han satt i telefon och lyfte lite vänskapligt på ögonbrynen två gånger åt mitt håll samtidigt som han sa i luren: ”Tyvärr åtar vi oss inte brottmål, men jag kan ge dig namnet på en frivilligorganisation.” Jag ställde min bruna axelremsväska under ett bord. Vi var ett trettiotal som jobbade på byrån varje termin – den första terminen fick man tillgodoräkna sig vissa kurspoäng, men efter det fick man varken poäng eller pengar, vilket vi skämtade om var bra träning inför en karriär inom humanjuridiken – så skrivbordet i rummet tillhörde ingen särskild. Jag hade inte hunnit sätta mig förrän telefonen på skrivbordet började ringa, och resten av förmiddagen satt jag och tog emot samtal tillsammans med Fred och en annan student som hette Mike, som kom in efter mig. Den stora majoriteten av inringare kunde vi inte hjälpa – de hade inte tillräckligt låg inkomst eller så bodde de utanför vårt myndighetsområde – men vi fick inte lägga på utan att först lämna namn och nummer till andra stödcentra.

Klockan var strax över ett när min handledare Harold Mayerson sa: ”Hillary, så fort du har tid kan du komma över till mitt kontor.”

”Jag har tid nu”, sa jag och följde honom tillbaka till hans

skrivbord. Harold var i fyrtiofemårsåldern, en biträdande jurist som också föreläste på Yale.

Han grävde bland några mappar och räckte över två stycken. ”Det gäller vräkning på grund av en störningsanmälan, lägenhet från soc, men jag misstänker att värden bara är ute efter att höja hyran. Ta reda på om hyresvärden har eftersatt underhållet.”

Jag viftade med mapparna. ”Ligger det en kopia av kontraktet i någon av de här?”

”Det ska det göra.”

”När är det sagt att hyresgästen ska vara ute?”

”31 mars.”

Det var mindre än två veckor fram i tiden och jag sa: ”Jösses, ska jag försöka förhandla med hyresvärden först eller bara ansöka om uppskov?”

”Undersök saken närmare och meddela mig sedan.” Harold log. ”Jag vet att du gillar utmaningar.”

Vid tolv på lördagen träffades jag och de fyra andra i ledningen för lokalavdelningen av Law Students United for Change uppe på kåren, där vi läste och skrev under det slutliga utkastet till ett öppet brev – författat gemensamt tidigare under veckan och utskrivet på maskin av mig själv samma morgon – till representanthusets talman Carl Albert. Efter påtryckningar från krigsmotståndare gick ett rykte om att Albert skulle komma att stödja förslaget om att sänka den nationella rösträttsåldern till arton år. Samma kväll var tanken att jag skulle gå på ett knytkalas hemma hos Richard och Gwen Greenberger. Richard undervisade i konstitutionell rätt samt politiska och medborgerliga rättigheter, ett seminarium som varit min favorit så långt – det var kanske ingen slump att Richard var den enda lärare jag tilltalade med förnamn – och Gwen, som själv hade tagit juristexamen från Yale 1963, drev den universitetsanslutna National Children’s Initiative, där jag hade

jobbat sommaren före. Till knytkalaset hade jag erbjudit mig att ta med chokladkakor, som var en av de få saker jag kunde baka.

Förutom brevet som skulle undertecknas och knytkalaset skulle jag träffa Bill vid tre. När jag kom fram till kaféet stod han och väntade utanför. Han lade huvudet på sned åt höger och sa: ”Jag har en bättre idé. På hitvägen gick jag förbi konstmuseet. Är du intresserad av Rothko-utställningen?”

”Museet är inte öppet”, sa jag. På grund av en pågående facklig tvist var flera universitetsbyggnader stängda.

”Precis”, sa han. ”Vill du se mig trolla, lite magi från Arkansas?”

Jag kunde inte låta bli. Jag sa: ”Ingår vattenmeloner?”

Han skrattade. ”Jag *trodde* väl att du tjuvlyssnade i uppehållsrummet.” Det var för ett halvår sedan, och även om jag mindes den dagen var jag lite förvånad över att han gjorde det. Han tillade: ”För att vara exakt är det i staden Hope, i sydvästra delstaten, som man odlar de allra finaste vattenmelonerna. Jag växte huvudsakligen upp i Hot Springs, men i Hope föddes jag. Jorden där är fin och sandig tack vare floden, och en gång skickade vi en melon på nästan hundra kilo till president Truman.”

”Vi som i slkten?”

”Vi som i stan, även om det var min morbror Carl som var melonkungen, han var gift med mormors syster Otie. Ärligt talat är det inte de allra största vattenmelonerna som smakar bäst. De små är alltid de sötaste.”

”Jag lovar att inte berätta för Truman att ni lurade honom”, sa jag. ”Och ja, jag är intresserad av Rothko-utställningen. Och vad gäller magi från Arkansas eller från någon annanstans är jag beredd att tillfälligt skjuta mina tvivel åt sidan.”

”Då kör vi på det.” Sedan gjorde han ett svep med blicken och jag fick den egendomliga tanken att han kanske skulle ta min hand, men i stället hade vi snart börjat gå bredvid

varandra och jag undrade om jag hade inbillat mig det egen-
domliga. Där vi gick var jag medveten om hans längd och
omfång intill mig. Jag måste vrida på nacken för att möta
hans blick.

Jag sa: "Hur trivs du på kurserna?" Sedan den gången då vi
hade talats vid i biblioteket hade jag kommit fram till att om
syftet med det här mötet inte var att fråga ut mig om jobbet
på byrån, ville han kanske få råd om vilka kurser han skulle
välja inför andra året.

"Jag ska inte ljuga", sa han. "Jag är en hemsk prokrastine-
rare. Jag har den dåliga vanan att åta mig fler projekt än jag
borde utanför studierna och för det mesta läser jag pensum
tre minuter innan föreläsningen börjar." Han kved innan han
lade till: "Om jag alls går på föreläsningen, vill säga."

"Vad gör du resten av tiden?"

"Jag undervisar i straffrätt vid University of New Haven,
det är en sak. Jag gör det för pengarna, men det är inget dåligt
extraknäck. Studenterna ska bli poliser, så jag får en intressant
inblick i deras liv. Sedan springer jag ärenden åt en advokat i
stan, lämnar papper och vad det nu kan vara. Men det bästa
jobbet, fram till att det helt plötsligt inte längre var det, var
som valarbetare för Joe Duffey förra hösten."

"Aha", sa jag. "Beklagar." Duffey, en teolog från Connecti-
cut som hade ställt upp i senatsvalet med en antikrigspolitik,
hade förlorat mot en republikan vid namn Lowell Weicker.

Bill skakade på huvudet. "Ett klassiskt exempel på rätt kille
med fel budskap. Joe växte upp i arbetarklass, men han kunde
inte övertyga fabriksarbetarna om att han förstod dem. Har
du jobbat i någon valkampanj?"

Jag sa: "Jag knackade faktiskt dörr för Duffey lördagen före
valdagen. Och i college brukade jag åka till New Hampshire
på helgerna som volontär för McCarthy. Men efter det här vill
du kanske inte prata med mig längre. Min första erfarenhet
var som dörrknackare för Goldwater."

”Å, Hillary.” Bills min var lika mycket road som förfärad.
”Säg att du ljuger.”

”Jag började se ljuset så småningom, och -68 gick jag på både republikanernas och demokraternas konvent.”

Bill plirade. ”Är det lagligt? Eller ens möjligt, rent metafysiskt?”

”Jag är en trogen demokrat numera, och det beror på att jag noga tänkte igenom alternativen. Men ärligt talat hade jag redan bytt sida och skulle inte ha gått på det republikanska konventet om inte Wellesley hade gett mig en praktikplats i republikanernas partiorganisation den sommaren. I och för sig träffade jag Frank Sinatra på konventet.”

”Alltid något.” Bill nynnade några takter av ”Strangers in the Night”. ”Vad har du för planer efter Yale?”

”Olika från dag till dag.” Jag skrattade lite. ”Jag vill helt klart arbeta i Washington någon gång. I år ska jag sommarjobba på en byrå i Kalifornien, och jag kan tänka mig att tvistlösning är spännande. Men jag har också gjort utredningar för Gwen Greenberger på National Children’s Initiative. Känner du paret Greenberger?” Förutom att jag beundrade Gwen och Richard rent yrkesmässigt var jag fascinerad av dem privat. Han var vit och jude från Georgia och hon var svart och baptist från New York, och de var föräldrar till tre år gamla tvillingpojkar. Jag charmades av paret Greenbergers liv och hem – deras många bokhyllor, det faktum att han ibland var den som lagade maten, hur de skämtade *och* kämpade för rättvisa *och* var så bländande men samtidigt avslappnat briljanta. Allt var så annorlunda mot samspelet mellan mina föräldrar.

”Jag går på Richards seminarium i medborgerliga rättigheter just nu”, sa Bill. ”Han är fantastisk.”

”Jag ska äta middag hos dem i kväll”, sa jag. ”Vad har *du* för planer efter Yale?”

”Jag åker hem till Arkansas och ställer antingen upp i kongressvalet eller försöker bli delstatens justitieminister.” Bill

var inte den första person vid Yale som jag hört uttrycka den sortens ambitioner, men han uttryckte dem mycket bestämt.

Jag sa: ”Jag var ordförande i studentrådet på Wellesley, men jag tror att det får räcka för mig – min roll i politiken kommer hädanefter inte att vara att ställa upp som kandidat.”

”Varför inte?”

”För det första är jag kvinna. Och jag förmodar också att du inte har något emot att be folk om pengar.”

”Visst är det så, penningbegär är en del av spelet. Men jag är ganska fräck av mig.”

Jag skrattade.

”Jag var med i elevrådet på high school och de första åren på college”, sa han. ”Men jag åkte till Georgetown och ju längre jag var i Washington, desto mer tid tillbringade jag på Capitol Hill i stället för på campus. Den äkta varan – det var svårt att stå emot den frestelsen. Jag ingick i staben runt Fulbright, och om valet stod mellan att sitta med på ett möte i utrikesutskottet och att höra tjugohåringar klaga över maten i matsalen var valet enkelt.”

”Att vara kongressledamot och att vara justitieminister i Arkansas verkar vara två helt olika saker”, sa jag. ”Eller hur? Geografiskt, men också rent metafysiskt?”

Nu var det hans tur att skratta. ”Jag får se vad som känns vettigast när jag väl är hemma igen”, sa han. ”Uppriktigt sagt är jag beredd att åta mig nästan vilken roll som helst som förbättrar tillvaron för människorna i Arkansas.”

”Du låter i alla fall som en politiker.”

Vi hade svängt in på Chapel Street och han lät obesvärad när han sa: ”Du menar att jag låter som en bluff?”

”Kanske mer repeterad än en bluff.”

”Är det någon skillnad?”

”Absolut”, sa jag.

”Vi har ett riktigt as till republikansk kongressledamot, en kumpan till Nixon, uppe i tredje distriktet, som utanför

Fayetteville mest består av landsbygd. Killen är väl trevlig och så om man pratar med honom, men när han är i Washington glömmer han helt bort sina väljare. Att avsätta honom är kanske inget man gör i första taget, men någonstans måste man börja.”

Vi befann oss nu utanför museet, som låg i en annan gotisk byggnad, en som var särskilt slottsliknande. Jag stannade upp, vilket fick Bill att hejda sig också. Jag lyfte blicken mot hans ansikte och sa: ”Varför är vi här? Jag menar inte museet. Jag menar, varför skulle vi träffas? Vad vill du?”

Han log. ”Vad tror du att jag vill?”

”Nej”, sa jag. ”Svara ordentligt. Det får räcka med allt ...” Jag sökte efter rätta ordet och fastnade för ett som jag aldrig hade använt förut: ”... allt snicksnack.”

Hans min blev bekymrad och när han talade fanns det ett allvar i rösten. Han sa: ”Vi är på en dejt. Jag ville gå på en dejt med dig.”

Jag stirrade på honom i några sekunder. ”Varför det?”

Han verkade fortfarande orolig, rädd att trampa fel och inte inställsam utan saklig när han sa: ”För att du är den smartaste personen på Yale.”

Jag visste inte vad jag skulle svara, så jag skrattade. Det lät mer kacklande än avsett.

”Du vet säkert att det är vad folk säger”, sa Bill. ”Jag visste vem du var för över ett år sedan. Min mamma klippte ut artikeln om dig i *Life* och skickade den till mig i Oxford.”

”Och det är din grej? Smarta kvinnor?”

”Varför skulle det inte vara det?”

”Om du planerar en karriär inom politiken skulle jag tro att du snarare skulle önska dig en omhändertagande hemmafru.”

”Alltså, jag friar inte”, sa han och en våg av förlägenhet vällde upp i mig. Sedan log han igen och tillade: ”Än.” Det här var antagligen första gången jag upplevde Bills kombinerade flirtighet och vänlighet. Han sa: ”Du, så här är det. Jag är bara

glad att få umgås med dig just nu. Jag hade på känn att du skulle vara riktigt cool, och det är du.” Han sa ingenting på en halv sekund men lade sedan till, inte helt oförfärat: ”Och dessutom väldigt tilldragande.” Han vinklade huvudet mot museets entré. ”Skulle jag inte visa dig lite Arkansas-magi?”

År 1957 hade min kompis Maureen Gurski tioårskalas hemma hos sig i Park Ridge, ett kvarter från där jag bodde. Sex flickor satt vid familjen Gurskis matsalsbord och åt tårta tillsammans med Maureens lillebror och föräldrar. Vi kom in på ämnet baseboll – jag var en passionerad Cubs-supporter, trots lagets usla resultat det året – och jag sa: ”Även om White Sox har en bättre säsong är Ernie Banks helt klart den bästa spelaren i båda lagen. Om Cubs bygger upp spelet runt honom löser det sig till slut.”

Maureens far log surt från andra sidan bordet. Han sa: ”För att vara flicka har du väldigt mycket åsikter.”

Det var inte första gången som någon hade sagt något liknande. Redan i tredje klass hade min lärare, mrs Jauss, börjat be mig ta över om hon lämnade klassrummet, en uppgift som ibland gjorde det nödvändigt för mig att be John Rasch sätta sig eller sluta knuffa Donna Zinser, vilket föranledde John att påminna mig om att jag inte var fröken. I fjärde klass hade jag valts till kapten i skolpatrullen, vilket emellanåt väckte liknande invändningar från mina kamrater. Men mr Gurskis formulering av åsikten var den tydligaste och mest koncisa så långt i mitt liv och gav mig från den dagen en sorts koncentrerad förståelse av den irritation och förbittring som jag väckte hos andra. Inte alla andra, förstås – många människor beundrade att jag var ivrig och ansvarskännande – men till de provocerade hörde både män och kvinnor, vuxna och barn.

Är det underligt att jag känner en viss tacksamhet mot Bud Gurski? Detta gör jag av (ja) två skäl. För det första: Han sa det han sa i precis rätt ögonblick. Jag var fortfarande i

besittning av den nioåriga flickans skamlösa självförtroende och tog honom inte på allvar, vilket jag kanske skulle ha gjort om jag varit tolv eller tretton. För det andra: Han uttryckte sig i mildare ordalag än han kunde ha gjort, mycket mildare än annat jag sedan har fått höra genom åren. Våldigt mycket åsikter för att vara flicka? Så klart att jag hade åsikter! Och visst var jag flicka. Han konstaterade snarare fakta än förolämpade mig.

Mr Gurski var i trettiofemårsåldern vid tiden för Maureens tioårsdag, vilket jag tyckte var lite för gammalt för att sätta en småskoleflicka på plats. Jag hade ännu inte blivit varse att det här är en impuls som vissa män aldrig växer ifrån. Men det var lätt för mig att ställa mig kallsinnig, även om jag var medveten om att det vore respektlöst att visa mitt kallsinne. *För att vara vuxen är du väldigt korkad*, tänkte jag. Högt sa jag: ”Jo, men alltså, Ernie Banks är en fantastisk spelare.”

När Bill var på väg för att träffa mig på kaféet hade han råkat se allt skräp som samlats på gården utanför museet, förmodligen eftersom vaktmästarna som annars brukade plocka upp det också var ute i strejk. Han hade börjat prata med en vakt och frågat om han kunde tänka sig att släppa in oss på museet om vi städade först. Vakten var en svart man som såg ut att vara i sextioårsåldern och Bill skakade hjärtligt hans hand. Bill sträckte ut ena armen mot mig och sa: ”Och det här är Hillary, flickan jag hoppas imponera på.”

Vakten hette Gerard, och han och jag skakade också hand. Innan jag visste ordet av strosade Bill och jag omkring på innergården, plockade upp gamla läskburkar, cigarettfimpar och papperslappar som vi kastade bort. Vi ropade till varandra medan vi passerade på olika sidor om en stor bronsskulptur föreställande en tillbakalutad människogestalt, och det var bland det mest udda roliga jag någonsin haft. Hade jag så kul för att det var en sval men solig vårdag och jag var ute och rör-

de på mig? För att hela eftermiddagen var en överraskning?
För att Bill var lång och fänig och snygg och flirtig?

Klockan var tio i fyra när Gerard släppte in oss genom en sidodörr, in i själva det grottlika och skumma museet. Belysningen var nerkläckt. Vi gick förbi en antik grekisk vas och en takpanna från Syrien och en byst av den romerska kejsaren Commodus. Vi hejdade oss framför en oljemålning med rosa djungelorkidéer av en amerikansk 1800-talskonstnär, och Bill pekade på ett av bladen och sa: ”Titta på detaljrikedomen.”

Jag pekade och sa: ”Jag gillar kolibrin.”

Bills pekfinger snuddade som hastigast vid mitt när han sa: ”Det finns två kolibrier.”

Jag tvekade – det kunde tänkas att han var en person som gjorde sådana saker utan att bestämma sig för det i förväg, men jag var det inte – sedan snuddade jag som hastigast med fingret vid hans. ”Det ser ut som om de berättar hemligheter.”

Han skrattade. ”Hur vet du att de inte diskuterar viktig djungelpolitik?”

Så vände han sig bort från tavlan, och jag vände mig också om, och han lade handen mot min rygg strax nedanför vänster axel. Inombords kände jag en krusning, en sorts svindel. Han ville vara på en dejt med *mig*? Jag var den person som han ville vara ensam med? Att bli uppvaktad, att anses ”våldigt tilldragande” av en man som Bill var inte det gynnsamma öde som jag väntat mig eller ens aktivt sökt; att söka det skulle ha framstått som löjligt och njutningslystet och möjligen glupskt. Jag hade varit kär förut, så klart. Faktiskt hade jag varit kär i många. Men mitt intresse för den andra personen tenderade att stå i omvänd proportion till hans intresse för mig. Och då siktade jag inte ens in mig på män som Bill, på någon magnetisk eller exceptionell – jag satte mitt hopp till killar som var smarta men vanliga, och ändå funkade det bara om det var de som gillade mig först.

Framför en Edward Hopper-tavla som föreställde en kvin-

na i ett hotellrum sa Bill: "Den här är min favorit på hela museet. Ibland tar jag vägen förbi bara för att titta till henne."

Kvinnan bar en ärmlös, uringad röd klänning och ett par bruna högklackade skor och hon satt längst ut på en bäddad säng med någon sorts dyner eller berg i panoramafönstret bakom henne, under en blå himmel. Målningen var inte uttalat sexuell, men den var inte riktigt icke-sexuell heller.

"Varför gillar du den?" frågade jag.

"Intensiteten i hennes ansiktsuttryck – vad tänker hon? Är hon sorgsen? Är hon arg? Finns det någon annan hos henne i rummet?"

Nu när han sa det fanns det faktiskt antydningar om en annan närvaro, kanske konstnärens.

"Hur hinner du gå hit?" frågade jag. "När du både jobbar för senatskandidater och prokrastinerar?"

Han log brett. "Besöken här *är* prokrastinering." Han pekade på solljus mot väggen i målningen och sa: "Är inte skuggorna och ljuset anmärkningsvärda?"

"Jag skulle inte ha trott att du var en sådan konstkännare."

"Du menar för att jag kommer från Arkansas?"

"För att du är så upptagen." Lite dumt tillade jag: "Och kanske delvis för att du kommer från Arkansas, även om jag lovar att jag inte är en östkustsnobb. Jag växte upp utanför Chicago, så det är omöjligt."

Bill verkade mer upprymd än stött när han sa: "Jag har svårt att få folk att tro mig, men Hot Springs är otroligt sofistikerat. Svavelkällorna har alltid lockat människor från hela landet, från hela världen egentligen – från Hernando de Soto till Al Capone och Teddy Roosevelt. de Soto trodde bokstavligen att han hade hittat ungdomens källa. Nu finns olika religioner, det finns vackra hus och hotell, det finns konst och kultur, och många basebollag åker till och med dit på vårträning. Visst finns det ruffiga delar, och vissa stolta företrädare av ruffigheten är människor som är mina nära och kära, men för